

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่องบทบาทของบุคลากรนิสิตนักศึกษาที่มีต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก การเสนอผลการวิจัย มีหัวข้อที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ตามลำดับ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้คือ

1. เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทของบุคลากรนิสิตนักศึกษาที่มีต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของบุคลากรนิสิตนักศึกษาในการดำเนินงาน เพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก

วิธีดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่นำมาศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารและบุคลากรนิสิตนักศึกษาที่ปฏิบัติงานกิจการนักศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย ประจำปีการศึกษา 2537 จำนวน 6 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต มหาวิทยาลัยมหิดล ๗ ศาลายา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำแพงแสน และมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จำนวน 76 คน (ผู้บริหาร 13 คน บุคลากรนิสิตนักศึกษา 63 คน) ส่วนกลุ่มตัวอย่าง ที่นำมาศึกษา ได้แก่ นิสิตนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยทั้ง 6 แห่ง ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว จำนวน 9,848 คน โดยสุ่มตัวอย่างมาจำนวน 1,947 คน หรือร้อยละ 20 ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Sampling Random)
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกได้ 3 ชนิด คือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือ

ทั้งหมดขึ้นเอง โดยศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎีตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทในการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก แล้วนำเครื่องมือดังกล่าวไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 คน ตรวจสอบแก้ไข พิจารณาให้ความเห็นพร้อมทั้งเสนอแนะเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับบุคลากรนิสิตนักศึกษาและนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยศิลปากรวิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จำนวน 30 คน เพื่อหาข้อบกพร่องเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดด้วยตนเอง โดยส่งแบบสอบถามไปจำนวน 2,023 ฉบับ และได้รับคืน 1,775 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.62

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่เป็นแบบสัมภาษณ์ ที่เกี่ยวกับบทบาทต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก ใช้วิธีการวิเคราะห์เปรียบเทียบกับแนวคิดที่ได้จากเอกสารและงานวิจัย ข้อมูลที่เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ส่วนข้อมูลที่เป็นแบบสอบถาม ที่เกี่ยวกับสถานภาพวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ข้อมูลที่เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก ใช้วิธีการวิเคราะห์ในรูปตารางประกอบความเรียงและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัย

- การนำเสนอสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยแบ่งตามวัตถุประสงค์โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ
- ส่วนที่ 1 ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทของบุคลากรนิสิตนักศึกษา ที่มีต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก
  - ส่วนที่ 2 ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน
  - ส่วนที่ 3 ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก

ส่วนที่ 1

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทของบุคลากรนิสิตนักศึกษาที่มีต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก ผู้วิจัยศึกษาจากเอกสารและการสัมภาษณ์บุคลากรนิสิตนักศึกษาที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ในการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก ของมหาวิทยาลัยทั้ง 6 แห่ง มีประชากรรวมทั้งสิ้น 13 คน ผู้วิจัยขอเสนอผลสรุปการวิจัยเป็น 3 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์
- ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบบุคลากรนิสิตนักศึกษาที่มีบทบาทต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทของบุคลากรนิสิตนักศึกษาในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์

สถานภาพส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้วิจัยพบว่าบุคลากรนิสิตนักศึกษาที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ในการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาทางการศึกษา มีหน้าที่เป็นหัวหน้างานหรือหัวหน้าศูนย์มากที่สุด ส่วนใหญ่มีสถานที่ทำงานอยู่ที่กองกิจการนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน และงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ และพักที่บ้านของตัวเอง มากที่สุด

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบบุคลากรนิสิตนักศึกษาที่มีบทบาทต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก

บุคลากรนิสิตนักศึกษา ที่มีบทบาทต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก ของมหาวิทยาลัยทั้ง 6 แห่ง จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ผู้วิจัยพบว่าบุคลากรนิสิตนักศึกษาที่มีบทบาทต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก ส่วนใหญ่เป็นบุคลากรนิสิตนักศึกษาฝ่ายแนะแนวแต่มีชื่อเรียกแตกต่างกันออกไป ตามการแบ่งงานของแต่ละสถาบัน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทของบุคลากรนิสิตนักศึกษา ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก

บทบาทของบุคลากรนิสิตนักศึกษาในการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก ของมหาวิทยาลัยทั้ง 6 แห่ง จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ผู้วิจัยพบว่ามหาวิทยาลัยที่มีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก มากที่สุด คือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำแพงแสน ส่วนมหาวิทยาลัยที่มีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก น้อยที่สุด คือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน

เมื่อนิยามแต่ละมหาวิทยาลัย พบว่า มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต มหาวิทยาลัยมหิดล ๗ ศาลายา และมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จัดกิจกรรมส่งเสริมการกีฬา และสันทนาการ มากที่สุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำแพงแสน จัดกิจกรรมส่งเสริมวิชาการ มากที่สุด ส่วนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดกิจกรรมส่งเสริมความรับผิดชอบและความเป็นผู้นำมากที่สุด

ส่วนที่ 2

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ผู้วิจัยศึกษาจากการ

สัมภาษณ์บุคลากรนิสิตนักศึกษาที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ในการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพักของมหาวิทยาลัย ทั้ง 6 แห่ง จำนวน 13 คน และจากแบบสอบถามตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนา นิสิตนักศึกษาในหอพัก ซึ่งหัวหน้าหน่วยหอพัก หรือหัวหน้างานที่ดูแลรับผิดชอบงานหอพัก ของ มหาวิทยาลัยทั้ง 6 แห่ง เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 6 คน ผู้วิจัยขอเสนอผลสรุปการ วิจัยเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน จากการสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน จากแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน จากการสัมภาษณ์

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัย พบว่า ด้าน งบประมาณ เป็นปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับมากที่สุด และค่อนข้างมาก (มากที่สุด 2 แห่ง และค่อนข้างมาก 2 แห่ง) รองลงมาคือ ด้านความร่วมมือของนิสิตนักศึกษาเป็นปัญหาและ อุปสรรคอยู่ในระดับค่อนข้างมาก (ค่อนข้างมาก 4 แห่ง และค่อนข้างน้อย 2 แห่ง)

เมื่อพิจารณาแต่ละมหาวิทยาลัยพบว่าด้านงบประมาณ มีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำแพงแสน เห็นว่า เป็นปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด ส่วน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน และมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ เห็นว่า เป็นปัญหาและอุปสรรคค่อนข้างมาก สำหรับด้านความร่วมมือของนิสิตนักศึกษา มี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำแพงแสน และมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ เห็นว่าเป็นปัญหาและ อุปสรรคค่อนข้างมาก ส่วนมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต เห็นว่า ด้านบุคลากรมีไม่ เพียงพอ เป็นปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด

ตอนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน จากแบบสอบถาม

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน จากแบบสอบถาม ผู้วิจัย พบว่า มหาวิทยาลัยมหิดล ณ ศาลายา ไม่มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก และ บุคลากรนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัย ทั้ง 5 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำแพงแสน และมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ นอกจากทำหน้าที่ใน การพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพักแล้วยังทำหน้าที่อื่นด้วย สำหรับในการดำเนินงานมหาวิทยาลัย ทั้ง 4 แห่ง มีงบประมาณสนับสนุน และมีการวางแผนล่วงหน้า ส่วนมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำแพงแสน ไม่มีงบประมาณสนับสนุน และไม่มีการวางแผนล่วงหน้า ส่วนใหญ่ผู้ดำเนินการเป็น บุคลากรนิสิตนักศึกษาร่วมกับ คณะกรรมการนักศึกษาประจำหอพัก และมีการประเมินผลเป็น บางครั้ง ยกเว้น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ที่มีการประเมินผลทุกครั้ง

ส่วนที่ 3

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก ตามแนวทฤษฎีของ ดิกสัน (Gary L. Dickson) ผู้วิจัยศึกษาจากแบบสอบถามโดยรวบรวมข้อมูลจากการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร จำนวน 11 คน บุคลากรนิสิตนักศึกษา จำนวน 57 คน และนิสิตนักศึกษา จำนวน 1,707 คน ผู้วิจัยของเสนอผลสรุปการวิจัยเป็น 3 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหาร บุคลากรนิสิตนักศึกษา และนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก
- ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหาร บุคลากรนิสิตนักศึกษา และนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับแนวทางในการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัย พบว่า ผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย และมีวุฒิปริญญาโท สาขาเศรษฐศาสตร์ มากที่สุด ผู้บริหารส่วนมากเป็นรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต/นักศึกษา และผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่า เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในงานกิจการนักศึกษาเป็นระยะเวลา 16 ปีขึ้นไป มากที่สุด

ส่วนบุคลากรนิสิตนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชายและมีวุฒิปริญญาตรี สาขาทางการศึกษา มากที่สุด บุคลากรนิสิตนักศึกษาส่วนมากเป็นนักแนะแนวการศึกษาและอาชีพ และเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในงานกิจการนักศึกษาเป็นระยะเวลาต่ำกว่า 5 ปี มากที่สุด

สำหรับนิสิตนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงและกำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 2 มากที่สุด นิสิตนักศึกษาส่วนมากมีคะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง 2.00 - 2.49 และเป็นผู้ที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมในหอพัก แต่ไม่เคยเป็นคณะกรรมการหอพักมากที่สุด

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหาร บุคลากรนิสิตนักศึกษาและนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก

ผู้บริหาร บุคลากรนิสิตนักศึกษา และนิสิตนักศึกษา มีความเห็นว่าบุคลากรนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยทั้ง 6 แห่ง ควรพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพักด้านต่าง ๆ ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะด้านทักษะทางสังคมและการอยู่ร่วมกัน ($\bar{X} = 4.07$) ควรพัฒนามากที่สุด ส่วนที่ควรดำเนินการในระดับปานกลาง และควรพัฒนาน้อยที่สุด คือ ด้านการเมือง ($\bar{X} = 3.28$)

เมื่อพิจารณาแต่ละมหาวิทยาลัย พบว่า มหาวิทยาลัยที่เห็นว่าการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพักด้านทักษะทางสังคม และการอยู่ร่วมกัน ควรพัฒนามากกว่ามหาวิทยาลัยอื่น คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 4.24$) ส่วนมหาวิทยาลัยที่เห็นว่าการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพักด้านการเมืองควรพัฒนาน้อยกว่ามหาวิทยาลัยอื่น คือมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ($\bar{X} = 2.98$) ยกเว้น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ที่เห็นว่าการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพักด้านสติปัญญาและวิชาการ ($\bar{X} = 3.98$) ควรพัฒนามากที่สุด และที่ควรพัฒนาน้อยที่สุดคือด้านสุขภาพทางร่างกาย ($\bar{X} = 3.20$)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหาร บุคลากรนิสิตนักศึกษาและนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับแนวทางในการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก

ผู้บริหาร บุคลากรนิสิตนักศึกษา และนิสิตนักศึกษา ของมหาวิทยาลัยทั้ง 6 แห่ง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพักด้านต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านสติปัญญาและวิชาการ ผู้วิจัยพบว่า ผู้บริหาร บุคลากรนิสิตนักศึกษา และนิสิตนักศึกษา เห็นว่า แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพักด้านสติปัญญาและวิชาการ ควรดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเฉพาะการจัดห้องสมุดที่มีหนังสือที่จำเป็น ($\bar{X} = 4.29$) ควรดำเนินการมากที่สุด

เมื่อพิจารณาแต่ละมหาวิทยาลัย พบว่า มหาวิทยาลัยที่เห็นว่าการจัดห้องสมุดที่มีหนังสือที่จำเป็นควรดำเนินการมากกว่ามหาวิทยาลัยอื่น ๆ คือ มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา ($\bar{X} = 4.45$)

3.2 ด้านการวางแผนชีวิต ผู้วิจัยพบว่า ผู้บริหาร บุคลากรนิสิตนักศึกษาและนิสิตนักศึกษาเห็นว่าการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพักด้านการวางแผนชีวิต ควรดำเนินการอยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะการเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความชำนาญหรือผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิตการทำงานมาอภิปราย ($\bar{X} = 3.39$) ควรดำเนินการมากที่สุด ส่วนที่ควรดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง และควรดำเนินการน้อยที่สุด คือ การจัดโครงการอบรมอาชีพระยะสั้น ($\bar{X} = 3.30$)

เมื่อพิจารณาแต่ละมหาวิทยาลัย พบว่า มหาวิทยาลัยที่เห็นว่าการเชิญวิทยากรที่มีความรู้ ความชำนาญ หรือผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิตการทำงานมาอภิปราย ควรดำเนินการมากกว่ามหาวิทยาลัยอื่น คือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำแพงแสน ($\bar{X} = 4.03$) ส่วนมหาวิทยาลัยที่เห็นว่าการจัดโครงการอบรมอาชีพระยะสั้นควรดำเนินการน้อยกว่ามหาวิทยาลัยอื่น ๆ คือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ($\bar{X} = 2.69$)

3.3 ด้านสังคมและการอยู่ร่วมกัน ผู้วิจัยพบว่า ผู้บริหาร บุคลากรนิสิตนักศึกษา และนิสิตนักศึกษา เห็นว่าแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพักด้านสังคมและการอยู่ร่วมกัน ควรดำเนินการอยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะการจัดโครงการส่งเสริมทักษะทางสังคม ($\bar{X} = 3.87$) ควรดำเนินการมากที่สุด และที่ควรดำเนินการอยู่ในระดับปานกลางและควรดำเนินการน้อยที่สุด คือ การจัดให้มีการอภิปราย ปาฐกถา หรือโต้วาทีในหัวข้อที่น่าสนใจ ($\bar{X} = 3.41$)

เมื่อพิจารณาแต่ละมหาวิทยาลัย พบว่า มหาวิทยาลัยที่เห็นว่า การจัดโครงการส่งเสริมทักษะทางสังคม ควรดำเนินการมากกว่ามหาวิทยาลัยอื่น คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 4.01$) ส่วนมหาวิทยาลัยที่เห็นว่าการจัดให้มีการอภิปราย ปาฐกถา หรือโต้วาทีในหัวข้อที่น่าสนใจ ควรดำเนินการน้อยกว่ามหาวิทยาลัยอื่น คือ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ($\bar{X} = 3.16$)

3.4 ด้านสุขภาพทางร่างกาย ผู้วิจัยพบว่า ผู้บริหาร บุคลากรนิสิตนักศึกษา และนิสิตนักศึกษา เห็นว่า แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก ด้านสุขภาพทางร่างกายควรดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเฉพาะการจัดให้มีแพทย์ หรือพยาบาลในบริเวณหอพัก ($\bar{X} = 4.11$) ควรดำเนินการมากที่สุด

เมื่อพิจารณาแต่ละมหาวิทยาลัย พบว่า มหาวิทยาลัยที่เห็นว่า การจัดให้มีแพทย์หรือพยาบาลในหอพัก ควรดำเนินการมากกว่ามหาวิทยาลัยอื่น คือ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ($\bar{X} = 4.31$)

3.5 ด้านอารมณ์และจิตใจ ผู้วิจัยพบว่า ผู้บริหาร บุคลากรนิสิตนักศึกษาและนิสิตนักศึกษา เห็นว่า แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพักด้านอารมณ์และจิตใจควรดำเนินการอยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมสันทนการให้นแก่นิสิตนักศึกษาที่อยู่ในหอพัก ($\bar{X} = 4.09$) ควรดำเนินการมากที่สุด และที่ควรดำเนินการในระดับปานกลาง และควรดำเนินการน้อยที่สุด คือ การจัดบริการให้คำปรึกษาแก่นิสิตนักศึกษาที่อยู่ในหอพักในช่วงเย็นทุกวัน ($\bar{X} = 3.48$)

เมื่อพิจารณาแต่ละมหาวิทยาลัย พบว่า มหาวิทยาลัยที่เห็นว่าการจัดกิจกรรมสันทนการให้นแก่นิสิตนักศึกษาในหอพัก ควรดำเนินการมากกว่ามหาวิทยาลัยอื่น คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 4.30$) ส่วนมหาวิทยาลัยที่เห็นว่าการจัดบริการให้คำปรึกษาแก่นิสิตนักศึกษาที่อยู่ในหอพักในช่วงเย็นทุกวัน ควรดำเนินการน้อยกว่ามหาวิทยาลัยอื่น คือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำแพงแสน ($\bar{X} = 3.20$)

3.6 ด้านเพศและการคบเพื่อนต่างเพศ ผู้วิจัยพบว่า ผู้บริหาร บุคลากรนิสิตนักศึกษาและนิสิตนักศึกษา เห็นว่า แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพักด้านเพศและการคบเพื่อนต่างเพศ ควรดำเนินการอยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเพศและการคบเพื่อนต่างเพศ

($\bar{X} = 3.51$) ควรดำเนินการมากที่สุดและที่ควรดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง และควรดำเนินการน้อยที่สุด คือ การแจกข่าวสารเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงถึงความเป็นเพศชาย และเพศหญิง ($\bar{X} = 3.39$)

เมื่อพิจารณาแต่ละมหาวิทยาลัย พบว่า มหาวิทยาลัยที่เห็นว่าการเชิญวิทยากร มาให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเพศและการคบเพื่อนต่างเพศ ควรดำเนินการมากกว่ามหาวิทยาลัยอื่น ๆ คือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ($\bar{X} = 3.65$) ส่วนมหาวิทยาลัยที่เห็นว่าการแจกข่าวสารเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงถึงความเป็นเพศชายและเพศหญิง ควรดำเนินการน้อยกว่ามหาวิทยาลัยอื่น ๆ คือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำแพงแสน ($\bar{X} = 3.26$) และมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ($\bar{X} = 3.26$)

3.7 ด้านศิลปวัฒนธรรม ผู้วิจัยพบว่า ผู้บริหาร บุคลากรนิสิตนักศึกษา และนิสิตนักศึกษา เห็นว่า แนวทางการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพักด้านศิลปวัฒนธรรม ควรดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.81$) ควรดำเนินการมากที่สุด

เมื่อพิจารณาแต่ละมหาวิทยาลัย พบว่า มหาวิทยาลัยที่เห็นว่าการส่งเสริมให้มีกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ ควรดำเนินการมากกว่ามหาวิทยาลัยอื่น คือ มหาวิทยาลัยมหิดล ณ ศาลายา ($\bar{X} = 4.10$)

3.8 ด้านความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา ผู้วิจัยพบว่า ผู้บริหาร บุคลากรนิสิตนักศึกษา และนิสิตนักศึกษา เห็นว่า แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพักด้านความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา ควรดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมกีฬา ระหว่างหอพัก ($\bar{X} = 3.93$) ควรดำเนินการมากที่สุด

เมื่อพิจารณาแต่ละมหาวิทยาลัย พบว่า มหาวิทยาลัยที่เห็นว่าการจัดกิจกรรมกีฬา ระหว่างหอพัก ควรดำเนินการมากกว่ามหาวิทยาลัยอื่น คือ มหาวิทยาลัยมหิดล ณ ศาลายา ($\bar{X} = 4.16$)

3.9 ด้านการเมือง ผู้วิจัยพบว่า ผู้บริหาร บุคลากรนิสิตนักศึกษาและนิสิตนักศึกษา เห็นว่า แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพักด้านการเมือง ควรดำเนินการอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเฉพาะการจัดให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการนักศึกษาประจำหอพัก ($\bar{X} = 3.43$) ควรดำเนินการมากที่สุด

เมื่อพิจารณาแต่ละมหาวิทยาลัย พบว่า มหาวิทยาลัยที่เห็นว่าการจัดให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการนักศึกษาประจำหอพัก ควรดำเนินการมากกว่ามหาวิทยาลัยอื่น คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 3.48$)

3.10 ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ผู้วิจัยพบว่า ผู้บริหาร บุคลากรนิสิตนักศึกษาและนิสิตนักศึกษา เห็นว่า แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพักด้านคุณธรรมและจริยธรรม ควรดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเฉพาะการจัดสถานที่ให้นิสิตนักศึกษา

ได้ทำบุญตักบาตรทุกวันพระ ($\bar{X} = 3.94$) ควรดำเนินการมากที่สุด

เมื่อพิจารณาแต่ละมหาวิทยาลัย พบว่า มหาวิทยาลัยที่เห็นว่าการจัดสถานที่ให้นักศึกษาได้ทำบุญตักบาตรทุกวันพระ ควรดำเนินการมากกว่ามหาวิทยาลัยอื่น คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 4.31$)

อภิปรายผล

จากการศึกษาบทบาทของบุคลากรนิสิตนักศึกษา ต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพักของมหาวิทยาลัยทั้ง 6 แห่ง ดังที่กล่าวมาแล้ว นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทของบุคลากรนิสิตนักศึกษาต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก

1.1 จากผลการศึกษาสภาพผู้ให้สัมภาษณ์ผู้วิจัยพบว่าบุคลากรนิสิตนักศึกษาที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ในการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาทางการศึกษา ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่ามหาวิทยาลัยทั้ง 6 แห่ง เปิดสอนระดับต่ำสุดคือปริญญาตรี ฉะนั้น บุคลากรนิสิตนักศึกษาที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนานิสิตนักศึกษา ควรมีความรู้ทางด้านสาขาต่าง ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน การรับบุคลากรเพิ่มจึงไม่จำกัดสาขาประกอบกับการผลิตบัณฑิตทางการศึกษามีจำนวนมากขึ้น ทำให้บัณฑิตที่จบการศึกษา สาขาทางการศึกษา มีโอกาสมากกว่าผู้ที่จบการศึกษาสาขาอื่น บุคลากรนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่จึงจบการศึกษา สาขาทางการศึกษา บุคลากรนิสิตนักศึกษาส่วนมากเป็นหัวหน้างานหรือหัวหน้าศูนย์ อาจจะเป็นเพราะว่าการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก เป็นความคิดใหม่ที่ผู้บริหารมหาวิทยาลัยแต่ละสถาบันได้วางนโยบายไว้ จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่บุคลากรนิสิตนักศึกษาที่เป็นหัวหน้าควรริเริ่มดำเนินการก่อนเพื่อบุคลากรนิสิตนักศึกษาฝ่ายอื่น ๆ ได้เห็นความสำคัญและดำเนินการตาม ส่วนสถานที่ทำงานอยู่ที่กองกิจการนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน และงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ มากที่สุด อาจจะเป็นเพราะว่ามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน และมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ มีบุคลากรนิสิตนักศึกษาที่จบการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาอุดมศึกษา จิตวิทยา และการแนะแนว มากกว่าสถาบันอื่น ๆ ย่อมรู้ถึงทฤษฎี หลักการ และความคิดใหม่ ๆ โดยเฉพาะการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพักเป็นอย่างดี และพร้อมที่จะดำเนินการ และเนื่องจากบ้านพักในมหาวิทยาลัยมีจำนวนจำกัด ทำให้บุคลากรนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่พักที่บ้านของตัวเอง

1.2 จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทของบุคลากรนิสิตนักศึกษา ต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก ผู้วิจัยพบว่าบุคลากรนิสิตนักศึกษาที่มีบทบาทต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษา

ในหอพักของมหาวิทยาลัยทั้ง 6 แห่ง ส่วนใหญ่เป็นบุคลากรนิสิตนักศึกษาฝ่ายแนะแนว ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพักเป็นกระบวนการทางการศึกษาอย่างหนึ่ง ซึ่งต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ มีหลักการ และเทคนิค ในการปฏิบัติงานดังที่ อัฟคราฟท์ (Upcraft 1982 : 3) กล่าวว่า บุคลากรที่ดูแลหอพักจะต้องเป็นนักวิชาชีพ (Professional) หรือกึ่งวิชาชีพ (Paraprofessional) มีความรู้ระดับปริญญาตรี มีความสามารถที่จะเป็นทั้งที่ปรึกษา (Advisor) นักแนะแนว (Counselor) ผู้จัดทำโครงการ (Programmer) ผู้รักษาระเบียบวินัย (Disciplinarian) และเป็นผู้นำ (Leader) ซึ่งคุณสมบัติดังกล่าวสอดคล้องกับหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรนิสิตนักศึกษาฝ่ายแนะแนวมากที่สุด ฉะนั้น บุคลากรนิสิตนักศึกษาที่มีบทบาทต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก ส่วนใหญ่จึงเป็นบุคลากรนิสิตนักศึกษาฝ่ายแนะแนว

1.3 จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทของบุคลากรนิสิตนักศึกษาในการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก ผู้วิจัยพบว่า มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำแพงแสน มีการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก มากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่ามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำแพงแสน มีความตระหนักดีว่า สถานที่ตั้งของมหาวิทยาลัย อยู่ในชนบทซึ่งห่างไกลความเจริญต่าง ๆ ทำให้นิสิตนักศึกษามีโอกาสค่อนข้างน้อย โอกาสที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองในหลาย ๆ ด้าน และเนื่องจากผู้บริหารมหาวิทยาลัยมีนโยบายให้นิสิตนักศึกษาทุกคนพักในหอพักของมหาวิทยาลัย จึงเป็นโอกาสอันดีที่ช่วยให้บุคลากรนิสิตนักศึกษาได้จัดโครงการให้มากที่สุด เพื่อช่วยให้นิสิตนักศึกษามีโอกาสพัฒนาตนเองมากขึ้น ส่วนมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน มีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพักน้อยที่สุด อาจจะเป็นเพราะว่ามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน เห็นว่า สถานที่ตั้งของมหาวิทยาลัย อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร และมีความเจริญหลายอย่างที่ให้ออกาสนิสิตนักศึกษาได้เรียนรู้ และพัฒนาตนเองตามความต้องการบุคลากรนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน จึงได้จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพักน้อยที่สุด

เมื่อพิจารณาแต่ละมหาวิทยาลัย พบว่า มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต มหาวิทยาลัยมหิดล ณ ศาลายา และมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จัดกิจกรรมส่งเสริมการกีฬาและสันทนาการมากที่สุด อาจจะเป็นเพราะว่ากิจกรรมกีฬาและสันทนาการเป็นกิจกรรมที่สถาบันการศึกษาให้ความสำคัญ เนื่องจากช่วยให้ผู้ทำกิจกรรมมีทักษะในการเล่นกีฬา มีร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง และสร้างความสนุกสนานร่าเริง (สำเนาวิจัยศิลป 2525 : 20 - 21) พร้อมทั้งจะพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ส่วนมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำแพงแสน จัดกิจกรรมส่งเสริมวิชาการมากที่สุด อาจจะเป็นเพราะว่าภารกิจของสถาบันที่จะต้องพัฒนาทางด้านวิชาการให้มีความเป็นเลิศ ประกอบกับการจัดกิจกรรมทางวิชาการภายในหอพัก อาจช่วยเสริมสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการศึกษา และพัฒนาสติปัญญา ของนิสิตนักศึกษาดังที่ แฟร์ไชลด์ (Fairchild อ้างถึงใน ศรีรัตน์ จันทร์สมวงศ์ 2530 : 29) กล่าวว่า กิจกรรมที่จัดขึ้นในหอพักควรเป็น

กิจกรรมที่เสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการ และกิจกรรมเหล่านี้ช่วยให้ผลิตนักศึกษาได้พัฒนาสติปัญญาและความสามารถของบุคคลด้วย สำหรับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดกิจกรรมส่งเสริมความรับผิดชอบและความเป็นผู้นำมากที่สุด อาจจะเป็นเพราะว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นสถาบันที่มีชื่อเสียงของประเทศ จึงพยายามสร้างบัณฑิตที่เป็นผู้นำของสังคมประกอบกับในหอพักมีนิสิตนักศึกษาจำนวนมากอยู่รวมกัน จำเป็นที่จะต้องให้ทุกคนมีความรับผิดชอบ และความเป็นผู้นำให้มากที่สุด เนื่องจากในหอพักสามารถเกิดอุบัติภัยต่าง ๆ ขึ้นได้เสมอ

ส่วนที่ 2 ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

2.1 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยพบว่า ด้านงบประมาณเป็นปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด สอดคล้องกัน 2 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำแพงแสน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพักไม่มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่เหล่านี้โดยตรง เป็นเพียงหน่วยงานที่ช่วยเสริมการพัฒนาตามขอบข่ายของงานที่รับผิดชอบเท่านั้น การจัดสรรงบประมาณในด้านนี้จึงไม่มีหรือมีเพียงเล็กน้อย แม้ว่า จะใช้งบประมาณบางส่วนจากเงินรายได้ของสถาบันแต่ก็ไม่สามารถที่จะจัดงบประมาณให้ ได้มากนัก จึงทำให้การพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพักไม่คล่องตัวเท่าที่ควร นอกจากนี้ จากผลการวิจัยพบว่า ความร่วมมือของนิสิตนักศึกษาเป็นปัญหาและอุปสรรคค่อนข้างมาก สอดคล้องกัน 4 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำแพงแสน และมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยพบว่า มีสาเหตุมาจากนิสิตนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมน้อย เนื่องจากนิสิตนักศึกษามีเวลาว่างไม่ตรงกัน ไม่ทราบข่าวสารรายละเอียดของโครงการ และไม่ได้รับความสะดวกสบายจากบริการของโครงการ และสาเหตุนอกจากนี้สำหรับนิสิตนักศึกษาบางคน คือ ไม่ชอบ ไม่สนใจ ไม่ศรัทธา จึงทำให้การร่วมกิจกรรมมีจำนวนน้อย

2.2 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยพบว่า มหาวิทยาลัยมหิดล ณ ศาลายา ไม่มีหน่วยงานในการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ามหาวิทยาลัยมหิดล ณ ศาลายา ไม่ได้มีนโยบายหรือวัตถุประสงค์ในการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพักโดยตรง แม้ว่า ได้จัดโครงการต่าง ๆ หลากโครงการในบริเวณหอพัก แต่ก็มีเป้าหมายเพื่อนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยทุกคนไม่ได้เฉพาะเจาะจงเป็นนิสิตนักศึกษาในหอพัก ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหิดล ณ ศาลายา จึงไม่มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก นอกจากนี้ ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรนิสิตนักศึกษาที่ได้รับปฏิบัติหน้าที่ในการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก ของมหาวิทยาลัยทั้ง 5 แห่ง ยังทำหน้าที่อื่นด้วย อาจจะเป็นเพราะว่าบุคลากรนิสิตนักศึกษามีจำนวนจำกัด และการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพักยังไม่ได้รับความช่วยเหลือของงานให้ชัดเจน จึงไม่มีบุคลากรที่จะรองรับงานด้านนี้โดยตรง ส่วนในการดำเนินการ ผลการวิจัยพบว่า มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำแพงแสน

ไม่มีงบประมาณสนับสนุน และไม่มีการวางแผนล่วงหน้า อาจจะเป็นเพราะว่าหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก ไม่ได้เป็นหน่วยงานโดยตรง เป็นเพียงหน่วยงานที่ช่วยเสริมการพัฒนา ตามขอบข่ายของงานที่รับผิดชอบเท่านั้น คือ หน่วยงานกิจกรรมและหน่วยแนะแนว และทุนการศึกษา ซึ่งหน่วยงานทั้งสองนี้ได้งบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงานอยู่แล้ว ฉะนั้น การจัดสรรงบประมาณสำหรับการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพักจึงไม่ได้รับการสนับสนุนอีกและ เป็นสาเหตุให้การดำเนินงานพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพักไม่ได้วางแผนล่วงหน้า

ส่วนที่ 3 ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก

3.1 จากผลการศึกษาสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยพบว่าผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้ที่จะเป็นผู้บริหารงานกิจการนักศึกษาที่ตั้นั้น ควรเป็นบุคคลที่มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีความเข้มแข็งอดทน เข้าใจ และพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อื่น มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ตัดสินใจได้รวดเร็ว และพร้อมที่จะทำงานได้ตลอดเวลา ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้จะสอดคล้องกับลักษณะของเพศชายมากที่สุด ผู้บริหารส่วนมากเป็นอาจารย์สอน มีวุฒิปริญญาโท สาขาเศรษฐศาสตร์ อาจจะเป็นเพราะว่ามหาวิทยาลัย ทั้ง 6 แห่ง เปิดสอนระดับต่ำสุด คือ ปริญญาตรี หลายสาขา และตามหลักการอุดมศึกษา อาจารย์ที่สอนในสาขาใดต้องจบการศึกษาทางสาขานั้นมา และควรมีวุฒิสองว่า ปริญญาตรี ประกอบกับตำแหน่งผู้บริหารเป็นตำแหน่งที่เปิดโอกาสให้อาจารย์ทุกคนผลิตเปลี่ยนหมุนเวียนกันมาบริหาร นอกจากนี้ จากผลการวิจัยพบว่าตำแหน่งส่วนใหญ่เป็นรองอธิการบดี ฝ่ายกิจการนิสิต/นักศึกษา และผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่า อาจเป็นเพราะว่าตำแหน่งผู้บริหารงานกิจการนักศึกษาในมหาวิทยาลัยทั้ง 6 แห่ง ส่วนใหญ่จะมีตำแหน่งเหล่านี้ สำหรับประสบการณ์ในงานกิจการนักศึกษา เป็นระยะเวลา 16 ปีขึ้นไป มีมากที่สุด อาจจะเป็นเพราะว่าตำแหน่งผู้บริหารกิจการนักศึกษาโดยเฉพาะตำแหน่งผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่าจะเป็นบุคลากรนิสิตนักศึกษาที่ดำรงตำแหน่งนี้ และไม่มีกำหนดวาระ ส่วนตำแหน่งรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต/นักศึกษา จะเป็นตำแหน่งที่ผลิตเปลี่ยนหมุนเวียนกันมาตามวาระประมาณ 2 - 4 ปี และอาจารย์ที่สนใจงานกิจการนักศึกษา จะมีจำนวนน้อย ฉะนั้น โอกาสที่จะมาเป็นผู้บริหารตำแหน่งนี้จึงมีมากและทำให้มีประสบการณ์มากขึ้นด้วย

ส่วนบุคลากรนิสิตนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชายทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าลักษณะงานของงานกิจการนักศึกษา ส่วนมากเน้นภาคปฏิบัติและผู้ที่สามารถปฏิบัติได้ดีควรเป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ คล่องแคล่วว่องไว เข้าใจ และพร้อมที่จะช่วยเหลือ ตลอดจนพร้อมที่จะทำงานได้ตลอดเวลา ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้สอดคล้องกับบุคลากรนิสิตนักศึกษาที่เป็นเพศชายมากที่สุด ส่วนการศึกษามีวุฒิปริญญาตรี สาขาทางการศึกษามากที่สุด อาจจะเป็นเพราะว่ามหาวิทยาลัยทั้ง 6 แห่ง เปิดสอนระดับต่ำสุด คือ ปริญญาตรี ฉะนั้นบุคลากรนิสิตนักศึกษาที่มีหน้าที่บริการให้ความช่วยเหลือและพัฒนานิสิตนักศึกษา

ควรจะมีวัดอย่างต่ำ คือ ปริญญาตรี ตำแหน่งปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นนักแนะแนวการศึกษาและอาชีพ อาจจะเป็นเพราะว่าบุคลากรนิสิตนักศึกษา ของงานกิจการนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บาง เช่น และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำแพงแสน มีตำแหน่งเป็นนักแนะแนวการศึกษาและอาชีพเกือบทั้งหมด และเป็นสถาบันที่มีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามมากด้วย สำหรับประสบการณ์ในงานกิจการนักศึกษาเป็นระยะเวลาต่ำกว่า 5 ปี มีมากที่สุดอาจจะเป็นเพราะว่างานกิจการศึกษากำลังอยู่ในภาวะที่ขยายงานต้องรับบุคลากรเพิ่มขึ้น แทบทุกปี ทำให้บุคลากรนิสิตนักศึกษา มีประสบการณ์ในงานกิจการนักศึกษาต่ำกว่า 5 ปี เป็นส่วนใหญ่

สำหรับนิสิตนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อาจจะเป็น เพราะ ว่า นิสิตนักศึกษาที่อยู่ในหอพักส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ส่วนชั้นปีที่ศึกษากำลังศึกษาชั้นปีที่ 2 และมีคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.00 - 2.49 มากที่สุด อาจจะเป็นเพราะว่านิสิตนักศึกษาที่พักใน มหาวิทยาลัยมหิดล ณ ศาลายา เป็นนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 2 แทบทั้งสิ้น นอกจากนี้ ในการแจกแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามสำหรับนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ขึ้นไป และนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 2 นี้ ส่วนใหญ่จะมีคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.00 - 2.49 เนื่องจากนิสิตนักศึกษา กลุ่มนี้กำลังอยู่ในช่วงการปรับตัวทั้งทางด้าน การเรียนและที่พักอาศัย ฉะนั้นคะแนนเฉลี่ยสะสม จึงอยู่ในระหว่าง 2.00-2.49 เป็นส่วนใหญ่ สำหรับการเข้าร่วมกิจกรรมในหอพักส่วนใหญ่ เคยเข้าร่วม แต่ไม่เคยเป็นกรรมการหอพัก อาจจะเป็นเพราะว่ากิจกรรมที่จัดในหอพัก ส่วนใหญ่เน้น ให้นิสิตนักศึกษาในหอพักได้เข้าร่วม แต่การเป็นกรรมการหอพักมีเพียงบุคคล จำนวนน้อยที่มีโอกาสได้เป็น เพราะ ว่าต้องมีคุณสมบัติเหมาะสมและมีการเลือกตั้งตามจำนวน ของคณะกรรมการแต่ละสถาบัน

3.2 วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก ผู้วิจัยพบว่า ผู้บริหารบุคลากรนิสิตนักศึกษา และนิสิตนักศึกษา เห็นว่า ควรพัฒนานิสิตนักศึกษา ในหอพักด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ในปัจจุบันจำนวน สถาบันอุดมศึกษามีมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันจำนวนบัณฑิตที่ว่างงานมีจำนวนมากขึ้นตาม ทำให้ สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ต้องหันมาทบทวนกันใหม่ในเรื่องการจัดการเรียนการสอน การ จัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ตลอดจนการจัดหอพัก ที่เอื้อต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษาได้อย่างเต็มที่ ดังที่ มุลเลอร์ (Mueller 1961 : 177) กล่าวว่า ประโยชน์ของหอพักในสถาบันการศึกษานอกจากการเป็นที่พักอาศัยแล้ว ยังเป็นสถานที่ส่งเสริมการศึกษาทางวิชาการและพัฒนาศักยภาพ บุคคลด้วย ดังนั้น หอพักจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษาในด้านต่าง ๆ ดังนั้น ผู้บริหาร บุคลากรนิสิตนักศึกษา และนิสิตนักศึกษา จึงเห็นว่าการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก การดำเนินการอยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะด้านทักษะทางสังคมและการอยู่ร่วมกัน ควรดำเนินการมากที่สุดอาจจะเป็นเพราะว่า ด้านทักษะทางสังคมและการอยู่ร่วมกันหมายถึง ความสามารถในการมีชีวิตร่วมกับคนอื่น ได้อย่างมีความสุข รู้จักสร้างสัมพันธภาพและมีการปรับตัวที่ดี (Gary L. Dickson 1991 : 212) ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับนิสิตนักศึกษา

ที่อยู่ร่วมกันในหอพัก หรือในสังคมของมหาวิทยาลัย ส่วนที่ควรดำเนินการในระดับปานกลาง และควรพัฒนาในขั้นที่สุด คือ ด้านการเมือง อาจจะเป็นเพราะว่ามหาวิทยาลัยไทยส่วนใหญ่จะเห็นว่าการเมืองเป็นเรื่องของบ้านเมือง หรือผู้บริหารประเทศ ดังที่ วิทย์ วิศยเวทย์ (2530 : 38-39) ให้ความเห็นว่า อันที่จริงแล้วมหาวิทยาลัยควรมีบทบาทในการสร้างทัศนคติทางการเมือง ให้แก่นิสิตนักศึกษา แต่สิ่งที่เกิดขึ้นในมหาวิทยาลัยไทยไม่น่าจะเอื้อต่อการสร้างทัศนคติเหล่านี้มากนัก กล่าวคือ หลักสูตรที่จัดมักมีลักษณะเป็นวิชาชีพเฉพาะทางเป็นการฝึกคนเพื่อทำงานเฉพาะอย่าง นอกจากนี้ ทางด้านการเรียนการสอนมักเป็นการบอกและการท่องจำมากกว่า

เมื่อพิจารณาแต่ละมหาวิทยาลัย พบว่า มหาวิทยาลัยที่เห็นว่าการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก ด้านทักษะทางสังคมและการอยู่ร่วมกัน ควรดำเนินการมากกว่ามหาวิทยาลัยอื่น คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจจะเป็นเพราะว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีความเข้าใจดีว่า สิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัยมีความหลากหลาย ทั้งทางด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ผู้สอน ผู้เรียน และความเจริญด้านต่าง ๆ ของสิ่งแวดล้อมภายนอกมหาวิทยาลัย ทำให้นิสิตนักศึกษาต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลทุกระดับ ซึ่ง ฉวีวรรณ สุขพันธ์ไพธาราม (2527 : 102 - 103) กล่าวว่า การรู้จักกับบุคคลอื่นในสังคมให้กว้างขึ้นจะเป็นประสบการณ์ และเป็นบทเรียนในการเข้าใจตนเอง รู้จักชีวิตมากขึ้น เข้าใจการทำงาน รู้จักการอดทน อดกลั้น เพื่อรักษามารยาทในสังคมได้อย่างดี ส่วนมหาวิทยาลัยที่เห็นว่าการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพักด้านการเมืองควรดำเนินการน้อยกว่ามหาวิทยาลัยอื่น คือ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ อาจจะเป็นเพราะว่ามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ไม่ได้ส่งเสริมหรือจัดสภาพแวดล้อมให้แก่นิสิตนักศึกษาสนใจการเมือง การบริหารของรัฐบาล จึงเป็นเหตุให้มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ สนใจการเมืองน้อยที่สุด

3.3 วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหาร บุคลากรนิสิตนักศึกษา และนิสิตนักศึกษา เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก ผู้วิจัยขอเสนอตามลำดับดังนี้

3.3.1 ด้านทักษะทางสังคมและการอยู่ร่วมกัน ผู้วิจัย พบว่า ผู้บริหาร บุคลากรนิสิตนักศึกษาและนิสิตนักศึกษา เห็นว่า แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก ด้านทักษะทางสังคมและการอยู่ร่วมกัน ควรดำเนินการอยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าสิ่งแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัย ทั้งทางด้านหลักสูตรการเรียนการสอน และด้านที่พักอาศัย ทำให้นิสิตนักศึกษาต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลทุกระดับ ทำให้โอกาสที่นิสิตนักศึกษาจะสร้างสัมพันธ์ไมตรีจึงมีมาก โดยเฉพาะในหอพักจะต้องให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ จะต้องรู้จักและเคารพเชื่อฟังบุคลากรหอพักและที่สำคัญที่สุด การรู้จักและเข้าใจเพื่อนร่วมหรือร่วมห้องเดียวกัน ดังที่ อันคราท์ (Upcraft 1991 : 213) กล่าวว่า เพื่อนร่วม

หอพักและเพื่อนร่วมห้องพัก นับว่าเป็นสภาพแวดล้อมของหอพักที่มีผลกระทบต่อความรู้สึกและพัฒนาการของนิสิตนักศึกษา เพราะจะต้องอยู่ด้วยกันและปรับตัวอยู่ด้วยกัน เวลานาน ดังนั้น การพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพักด้านทักษะทางสังคมและการอยู่ร่วมกัน ควรดำเนินการอยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะการจัดโครงการส่งเสริมทักษะทางสังคม ควรดำเนินการมากที่สุด อาจจะเป็นเพราะว่าโครงการส่งเสริมทักษะทางสังคม ช่วยให้นิสิตนักศึกษาได้รู้จักการเข้าสังคมในโอกาสต่าง ๆ ตลอดจนเรียนรู้เทคนิคการปฏิบัติงานอย่างไรในการเข้าสังคม ดังที่ พรชูลี อาชวอำรุง (2525 : 287) กล่าวว่า นิสิตนักศึกษาจำเป็นต้องเรียนรู้ชีวิตในสังคมให้มากขึ้น เพื่อจะปรับจิตใจและพฤติกรรมของตนเองให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีคุณค่า การสร้างสัมพันธภาพเป็นแนวทางหนึ่งที่จะทำให้บุคคลมีโอกาสได้เรียนรู้สังคมได้มากขึ้น ดังนั้น ผู้บริหาร บุคลากร นิสิตนักศึกษา และนิสิตนักศึกษา จึงเห็นว่าการพัฒนา นิสิตนักศึกษาในหอพักด้านทักษะทางสังคมและการอยู่ร่วมกัน โดยเฉพาะการจัดโครงการส่งเสริมทักษะทางสังคม ควรดำเนินการมากที่สุด ส่วนที่ควรดำเนินการในระดับปานกลางและควรดำเนินการน้อยที่สุด คือ การจัดให้มีการอภิปราย ปาฐกถา หรือโต้วาทีในหัวข้อที่น่าสนใจ อาจจะเป็นเพราะว่าในปัจจุบันการจัดให้มีการอภิปราย ปาฐกถา หรือโต้วาทีนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ค่อยจำเป็นมากนัก โดยเฉพาะการจัดในหอพัก เพราะกิจกรรมเหล่านี้ สามารถเรียนรู้จากสื่อมวลชนได้ เช่น จากโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ นอกจากนั้นการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน ได้ฝึกให้นิสิตนักศึกษาแสดงออกมากขึ้น เช่น การพูดหน้าห้อง การแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ช่วยให้นิสิตนักศึกษาได้ฝึกทักษะด้านต่าง ๆ แทบทั้งสิ้น ดังนั้น ผู้บริหาร บุคลากร นิสิตนักศึกษา และนิสิตนักศึกษา ของมหาวิทยาลัยทั้ง 6 แห่ง จึงเห็นว่าการพัฒนา นิสิตนักศึกษาในหอพักด้านทักษะทางสังคม และการอยู่ร่วมกัน โดยการจัดให้มีการอภิปราย ปาฐกถา หรือโต้วาที ควรดำเนินการน้อยที่สุด

เมื่อพิจารณาแต่ละมหาวิทยาลัย พบว่า มหาวิทยาลัยที่เห็นว่าการจัดโครงการอบรมทักษะทางสังคม ควรดำเนินการมากกว่ามหาวิทยาลัยอื่น คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจจะเป็นเพราะว่าสิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัยมีความหลากหลาย ทั้งในด้านหลักสูตรการเรียนการสอน และด้านที่พักอาศัย ทำให้นิสิตนักศึกษาต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลทุกระดับ ซึ่ง ฉวีวรรณ สุขพันธ์ไพฑาราม (2527 : 102 - 103) กล่าวว่า การรู้จักบุคคลอื่นในสังคมให้กว้างขึ้นนั้น จะเป็นประสบการณ์และเป็นบทเรียนในการเข้าใจตนเอง รู้จักชีวิตมากขึ้น เข้าใจการทำงาน รู้จักอดออม อดกลั้น เพื่อรักษามารยาทในสังคม ส่วนมหาวิทยาลัยนอกจากนี้ ผลการวิจัย พบว่า มหาวิทยาลัยที่เห็นว่าการจัดให้มีการอภิปราย ปาฐกถา หรือโต้วาทีในหัวข้อที่น่าสนใจ ควรดำเนินการน้อยกว่ามหาวิทยาลัยอื่น คือ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ อาจจะเป็นเพราะว่าการจัดกิจกรรมในมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่เป็นแบบไม่เป็นพิธีการ แตกต่างจากการจัดให้มีการอภิปราย ปาฐกถา หรือโต้วาที ซึ่งจะต้องดำเนินการแบบเป็นพิธีการ ในเรื่องนี้ ธิดารัตน์ บุญชู (2528 : 367) กล่าวว่า ถึงแม้

นิสิตนักศึกษาจะต้องฝึกการเข้าสังคมแบบเป็นพิธีการแต่เมื่อเปรียบเทียบกับระหว่างการเข้าสังคมที่เป็นพิธีการกับที่ไม่เป็นพิธีการแล้ว แบบหลังดูเหมือนจะสร้างพัฒนาการให้กับนิสิตนักศึกษาได้มากกว่า และนิสิตนักศึกษาจะไม่หลีกเลี่ยงโอกาสเช่นนี้ด้วย

3.3.2 ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ผู้วิจัยพบว่า ผู้บริหาร บุคลากร นิสิตนักศึกษา และนิสิตนักศึกษา เห็นว่า แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ควรดำเนินการอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าในปัจจุบันมักมีผู้วิจารณ์บุคคลที่มีความประพฤติไม่ดีว่า "ขาดคุณธรรม" ทำให้สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ เห็นว่า ควรพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรม ให้แก่นิสิตนักศึกษาให้มากขึ้น โดย ผู้บริหาร บุคลากร นิสิตนักศึกษาและนิสิตนักศึกษา เห็นว่า แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพักด้านคุณธรรมและจริยธรรม ควรดำเนินการอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการจัดสถานที่ให้นิสิตนักศึกษาได้ทำบุญตักบาตรทุกวันพระควรดำเนินการมากที่สุด อาจจะเป็นเพราะว่าการทำบุญตักบาตรช่วยให้นิสิตนักศึกษาได้รู้จักผิดชอบชั่วดี รวมทั้งเป็นการปลูกฝังและเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่นิสิตนักศึกษา เมื่อกระทำต่อเนื่องกันสอดคล้องกับ คำสั่ง วุฒิจันทร์ (2524 : 2) ที่กล่าวว่า การปลูกฝังหรือเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่บุคคลนั้น จะต้องกระทำต่อเนื่องกันและควรร่วมกันหลายฝ่าย ตั้งแต่สมาชิกในครอบครัว สถานศึกษา และสื่อมวลชน ผู้บริหาร บุคลากร นิสิตนักศึกษา และนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยทั้ง 6 แห่ง จึงเห็นว่าแนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพักด้านคุณธรรมและจริยธรรม โดยเฉพาะการจัดสถานที่ให้นิสิตนักศึกษาได้ทำบุญตักบาตร ควรดำเนินการมากที่สุด

เมื่อพิจารณาแต่ละมหาวิทยาลัย พบว่า มหาวิทยาลัยที่เห็นว่าการจัดสถานที่ให้นิสิตนักศึกษาได้ทำบุญตักบาตร ควรดำเนินการมากกว่ามหาวิทยาลัยอื่น คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจจะเป็นเพราะว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยต้องการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม เพื่อจะได้เป็นผู้นำที่มีคุณภาพของประเทศ

3.3.3 ด้านอารมณ์และจิตใจ ผู้วิจัยพบว่า ผู้บริหาร บุคลากร นิสิตนักศึกษาและนิสิตนักศึกษา เห็นว่า แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก ด้านอารมณ์และจิตใจ ควรดำเนินการอยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่านิสิตนักศึกษายังอยู่ในวัยรุ่นที่เข้าสู่วัยผู้ใหญ่ เป็นระยะของการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย อารมณ์ และจิตใจ มีประสบการณ์และมีความรู้ที่น้อย ทำให้การพัฒนาทางด้านอารมณ์และจิตใจยังไม่มั่นคงนอกจากนี้นิสิตนักศึกษายังต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ที่ไม่คาดคิดอีกมากมาย ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมแสดงออก ฉะนั้นนิสิตนักศึกษาจะต้องควบคุมตนเองและปรับตัวให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่ง นวีวรรณ สุขพันธ์โพธาราม (2527 : 85) ได้ให้ความเห็นว่าการแสดงออกทางอารมณ์ มีพื้นฐานมาจากสภาวะของจิตใจ และการแสดงออกทางอารมณ์ จะต้องรับรู้ในความรู้สึกและค่านิยมต่าง ๆ ของสังคม เพื่อที่จะจัดอารมณ์ของตนเองให้สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้ ดังนั้น ผู้บริหาร บุคลากร นิสิตนักศึกษา และนิสิตนักศึกษา จึงเห็นว่าแนวทางการ

พัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพักด้านอารมณ์และจิตใจ ควรดำเนินการอยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมสันทนาการให้แก่ นิสิตนักศึกษาที่อยู่ในหอพัก ควรดำเนินการมากที่สุด สอดคล้องกับ สุนันท พิพัฒน์เพ็ญ (2528 : 105) ที่ได้เสนอแนะไว้ว่ากิจกรรมที่ส่งเสริมให้นิสิตศึกษามีพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจนั้น ควรจัดกิจกรรมสันทนาการให้นิสิตนักศึกษาเข้าร่วมอยู่เสมอ และยกย่อง เมื่อนิสิตนักศึกษากระทำสิ่งที่ดีและมีความสามารถด้านต่าง ๆ ดังนั้น ผู้บริหาร บุคลากรนิสิตนักศึกษาและนิสิตนักศึกษา ของมหาวิทยาลัยทั้ง 6 แห่ง จึงเห็นว่าการจัดการจัดกิจกรรม เมื่อนิสิตนักศึกษาในหอพักด้านอารมณ์และจิตใจ โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมสันทนาการให้แก่ นิสิตนักศึกษาที่อยู่ในหอพัก ควรดำเนินการมากที่สุด ส่วนที่ควรดำเนินการในระดับปานกลาง และ ควรดำเนินการน้อยที่สุด คือ การจัดบริการให้คำปรึกษาแก่นิสิตนักศึกษาในหอพักในช่วงเย็นทุกวัน อาจจะเป็นเพราะว่าการบริการให้คำปรึกษาส่วนใหญ่มีกระบวนการมากที่ทำให้ นิสิตนักศึกษา เข้าใจยาก และเกิดภาวะทางความเครียดเพิ่มขึ้น ดังนั้น ผู้บริหาร บุคลากรนิสิตนักศึกษา และนิสิตนักศึกษา จึงเห็นว่าการจัดการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทางนิสิตนักศึกษาในหอพัก ด้านอารมณ์และจิตใจ โดยเฉพาะการจัดบริการให้คำปรึกษาแก่นิสิตนักศึกษาในหอพัก ควรดำเนินการน้อยที่สุด

3.3.4 ด้านสติปัญญาและวิชาการ ผู้วิจัย พบว่า ผู้บริหาร บุคลากรนิสิตนักศึกษา และนิสิตนักศึกษา เห็นว่า แนวทางพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก ด้านสติปัญญาและวิชาการ ควรดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกข้อ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยทั้ง 6 แห่ง เน้นหนักไปในทางพัฒนาสติปัญญาและวิชาการของนิสิตนักศึกษา ดังนั้น การที่จะจัดหอพักเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของนิสิตนักศึกษา ก็ควรเน้นหนักทางด้านการพัฒนาสติปัญญาและวิชาการด้วย ดังนั้น ผู้บริหาร บุคลากรนิสิตนักศึกษาและนิสิตนักศึกษา จึงเห็นว่าการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก ควรดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเฉพาะการจัดห้องสมุดที่มีหนังสือที่จำเป็น ควรดำเนินการมากที่สุด อาจจะเป็นเพราะว่า นิสิตนักศึกษาที่อยู่ในหอพักส่วน ใหญ่จะกลับมาทำการบ้าน ทำรายงานที่หอพักการมีห้องสมุดที่หอพักนอกจากจะช่วยให้มีที่ทำงานที่เงียบสงบแล้ว ยังสามารถค้นคว้าหาความรู้ด้านต่าง ๆ ตลอดจนเป็นสถานที่พักผ่อน หรือ ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ได้อีกด้วย ดังนั้น ผู้บริหาร บุคลากรนิสิตนักศึกษา และนิสิตนักศึกษา จึงเห็นว่าการจัดการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพักด้านสติปัญญาและวิชาการ โดยเฉพาะการจัดห้องสมุดที่มีหนังสือที่จำเป็น ควรดำเนินการมากที่สุด

เมื่อพิจารณาแต่ละมหาวิทยาลัย พบว่า มหาวิทยาลัยที่เห็นว่าการจัดห้องสมุดที่มีหนังสือที่จำเป็น ควรดำเนินการมากกว่ามหาวิทยาลัยอื่น คือ มหาวิทยาลัยมหิดล ณ ศาลายา อาจเป็นเพราะว่า มหาวิทยาลัยมหิดล ณ ศาลายา มีการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนที่เน้นหนักไปทางวิชาชีพเฉพาะทาง และไม่มีหลักสูตรวิชาพื้นฐานทางการศึกษา ประกอบกับการเรียนการสอนในระดับนี้ต้องอาศัยข้อมูลหลายอย่าง และหลายด้านมาประกอบในการคิดหรือตอบให้เป็นเหตุผลกัน ดังที่ เพียเจต์ (Piaget 1952 : 52) กล่าวว่า

ลักษณะที่เห็น ได้ชัดว่าวัยรุ่นมีสติปัญญา ก็คือมีความสามารถในการวิเคราะห์ได้หลายแง่มุมขึ้น และในการแก้ปัญหาทั่ว ๆ ไป วัยรุ่นมักจะคิดพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเพื่อ แสวงหาคำตอบโดยอาศัยกฎเกณฑ์หรือข้อสรุปต่าง ๆ ดังนั้น ผู้บริหาร บุคลากรนิสิตนักศึกษา และนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ณ ศาลายา จึงเห็นว่าการจัดห้องสมุดที่มีหนังสือที่จำเป็น จะช่วยให้ นิสิตนักศึกษาได้เรียนรู้ในเรื่องทั่ว ๆ ไป ได้มากที่สุด

3.3.5 ด้านความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา ผู้วิจัยพบว่า ผู้บริหาร บุคลากร นิสิตนักศึกษา และนิสิตนักศึกษา เห็นว่า แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก ด้านความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา ควรดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกข้อ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา หมายถึง การรู้จักรักห่มุ่คณะ รู้จักอภัยกัน และมีน้ำใจต่อกัน รู้จักเสียสละ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน (Gary L. Dickson, 1991:213) การพัฒนานิสิตนักศึกษาให้มีคุณลักษณะดังกล่าว จำเป็นที่จะต้องอาศัยหอพักเป็นเครื่องมือในการพัฒนา เนื่องจากนิสิต นักศึกษาอยู่รวมกัน ในหอพักเป็นจำนวนมาก ทำให้สะดวกในการฝึกฝนอบรมและติดตามผล ดังนั้น ผู้บริหาร บุคลากรนิสิตนักศึกษาและนิสิตนักศึกษา จึงเห็นว่าแนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก ด้านความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา ควรดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมกีฬาระหว่างหอพัก ควรดำเนินการมากที่สุด อาจจะเป็นเพราะว่ากิจกรรมกีฬาเป็นกิจกรรมที่ทำให้มองเห็นว่าได้ชัดว่า นิสิตนักศึกษามีความมีน้ำใจเป็นนักกีฬาเพียงใด ดังนั้น ผู้บริหาร บุคลากรนิสิตนักศึกษา และนิสิตนักศึกษา จึงเห็นว่า แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพักด้านความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมกีฬาระหว่างหอพัก ควรดำเนินการมากที่สุด

เมื่อพิจารณาแต่ละมหาวิทยาลัย พบว่า มหาวิทยาลัยที่เห็นว่าการจัดกิจกรรมกีฬาระหว่างหอพัก ควรดำเนินการมากกว่ามหาวิทยาลัยอื่น คือ มหาวิทยาลัยมหิดล ณ ศาลายา อาจจะเป็นเพราะว่า มหาวิทยาลัยมหิดล ณ ศาลายา ต้องการจัดกิจกรรมที่มีลักษณะเป็นวิชาพื้นฐานให้กับนิสิตนักศึกษาที่อยู่หอพัก เพื่อเป็นการทดแทนที่มหาวิทยาลัยไม่ได้จัดหลักสูตรวิชาพื้นฐานให้

3.3.6 ด้านการวางแผนชีวิต ผู้วิจัย พบว่า ผู้บริหาร บุคลากรนิสิตนักศึกษา และนิสิตนักศึกษา เห็นว่า แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก ด้านการวางแผนชีวิต ควรดำเนินการอยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ที่เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยนั้น มีความตั้งใจและมุ่งมั่นต่อสาขาวิชาที่เรียนเป็นอย่างมากและหวังว่าเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว จะประกอบอาชีพตามสาขาวิชาที่เรียนมาหรือตามความถนัด ดังนั้น ผู้บริหาร บุคลากรนิสิตนักศึกษา และนิสิตนักศึกษา จึงเห็นว่า แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก ด้านการวางแผนชีวิต ควรดำเนินการอยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะการเชิญวิทยากรที่มีความรู้ ความชำนาญ หรือผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิตการทำงานมาอภิปราย ควรดำเนินการมากที่สุด อาจจะเป็นเพราะว่า การเชิญวิทยากรที่มีความรู้ ความ

ชำนาญ หรือผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิตการทำงานมาอภิปราย จะทำให้นักศึกษามีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ มีเทคนิค มีทักษะ และเจตคติที่ถูกต้อง สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ ดังนั้น ผู้บริหาร บุคลากรนิสิตนักศึกษา และนิสิตนักศึกษา จึงเห็นว่า แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก ด้านการวางแผนชีวิต โดยเฉพาะการเชิญวิทยากรที่มีความรู้ ความชำนาญ หรือผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิตการทำงานมาอภิปราย ควรดำเนินการมากที่สุด ส่วนที่ควรดำเนินการอยู่ในระดับปานกลางและควรดำเนินการน้อยที่สุด คือ การจัดโครงการอบรมอาชีพระยะสั้น อาจจะเป็นเพราะว่าการจัดโครงการอบรมอาชีพระยะสั้นต้องใช้เวลาในการดำเนินการมากพอสมควร ประกอบกับนิสิตนักศึกษาส่วนมากจะมุ่งมั่นในสาขาวิชาที่เรียนมา และคิดว่าตนเองจะประกอบอาชีพตามสาขาวิชานั้น ๆ นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่จึงไม่ค่อยสนใจโครงการอบรมอาชีพระยะสั้น นอกจากนิสิตนักศึกษาที่เห็นว่าโครงการอบรมอาชีพระยะสั้นสอดคล้องกับสาขาวิชาที่เรียนมา หรือนิสิตนักศึกษาที่มีความสนใจจริง ๆ ดังนั้น ผู้บริหาร บุคลากรนิสิตนักศึกษา และนิสิตนักศึกษา จึงเห็นว่า แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก ด้านการวางแผนชีวิต โดยเฉพาะการจัดโครงการอบรมระยะสั้น ควรดำเนินการน้อยที่สุด

เมื่อพิจารณาแต่ละมหาวิทยาลัย พบว่า มหาวิทยาลัยที่เห็นว่าการเชิญวิทยากรที่มีความรู้ ความชำนาญ หรือผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิตการทำงานมาอภิปราย ควรดำเนินการมากกว่ามหาวิทยาลัยอื่น คือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำแพงแสน อาจจะเป็นเพราะว่า มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำแพงแสน เห็นว่า ในเมื่อนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยมีโอกาสน้อยมากที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากสังคมภายนอกมหาวิทยาลัย ฉะนั้น มหาวิทยาลัย ควรจะจัดกิจกรรมเพื่อช่วยให้นักศึกษาได้พัฒนามากที่สุด โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับวิชาชีพที่เรียนมา ส่วนมหาวิทยาลัยที่เห็นว่าการจัดโครงการอบรมอาชีพระยะสั้น ควรดำเนินการน้อยกว่ามหาวิทยาลัยอื่น คือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต อาจจะเป็นเพราะว่า มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต จัดหลักสูตรการเรียนการสอนเน้นหนักไปทางวิชาชีพเฉพาะทาง นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ จึงไม่สนใจที่จะจัดกิจกรรมโครงการอบรมอาชีพระยะสั้นอีก

3.3.7 ด้านสุขภาพทางร่างกาย ผู้วิจัย พบว่า ผู้บริหาร บุคลากรนิสิตนักศึกษา และนิสิตนักศึกษา เห็นว่า แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพักด้านสุขภาพทางร่างกาย ควรดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกข้อ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าการพัฒนาสุขภาพทางร่างกายเป็นพื้นฐานในการพัฒนาด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะด้านอารมณ์และจิตใจ ดังที่มีคำกล่าวไว้ว่า "จิตใจที่แจ่มใสย่อมอยู่ในร่างกายที่สมบูรณ์" นอกจากนี้ ดิกสัน (Gary L. Dickson 1991 : 215) ได้กล่าวว่า การพัฒนาสุขภาพทางร่างกาย เป็นการพัฒนาที่ทำให้บุคคลมีสุขภาพทางร่างกายที่ดี มีพลังในการทำงานต่าง ๆ ได้นานและไม่เหนื่อย ดังนั้น ผู้บริหาร บุคลากรนิสิตนักศึกษา และนิสิตนักศึกษา จึงเห็นว่า แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพักด้านสุขภาพทาง

ร่างกาย ควรดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะการจัดให้มีแพทย์หรือพยาบาลในบริเวณหอพัก ควรดำเนินการมากที่สุด อาจจะเป็นเพราะว่าวัยของนิสิตนักศึกษาเป็นวัยที่ต้องประสบปัญหาต่าง ๆ มากมาย เช่น ปัญหาการลงทะเลเบียน ปัญหาการเรียน ปัญหาส่วนตัว และปัญหาที่หนักอึ้ง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดความเครียด ความกังวล และมีผลต่อสุขภาพคืออาจจะทำให้รู้สึกไม่สบาย การมีแพทย์หรือพยาบาลในบริเวณหอพัก จะช่วยให้นิสิตนักศึกษาได้รับการดูแลรักษาได้ทันที โดยไม่ต้องเสียเวลาในการหยุดเรียนหรือบางครั้งนิสิตนักศึกษามีอาการไม่สบายอย่างรุนแรง ก็จะได้ดูแลรักษาได้ทัน ดังนั้น ผู้บริหาร บุคลากรนิสิตนักศึกษา และนิสิตนักศึกษา จึงเห็นว่า แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก ด้านสุขภาพทางร่างกาย โดยเฉพาะการมีแพทย์หรือพยาบาลในบริเวณหอพัก ควรดำเนินการมากที่สุด

เมื่อพิจารณาแต่ละมหาวิทยาลัย พบว่า มหาวิทยาลัยที่เห็นว่าการมีแพทย์หรือพยาบาลในบริเวณหอพัก ควรดำเนินการมากกว่ามหาวิทยาลัยอื่น คือ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ อาจจะเป็นเพราะว่านิสิตนักศึกษามีอาการไม่สบายบ่อยมาก และส่วนใหญ่จะมีอาการรุนแรง โดยเฉพาะในช่วงเวลาก่อนสอบ ดังนั้น การมีแพทย์หรือพยาบาลในบริเวณหอพัก จะช่วยนิสิตนักศึกษาได้มากที่สุด

3.3.8 ด้านศิลปวัฒนธรรม ผู้วิจัย พบว่า ผู้บริหาร บุคลากรนิสิตนักศึกษา และนิสิตนักศึกษา เห็นว่า แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก ควรดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าในปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ได้เล็งเห็นความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมมากขึ้น และให้งบประมาณสนับสนุนในการจัดกิจกรรมศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะศิลปวัฒนธรรมไทย ดังนั้น ผู้บริหาร บุคลากรนิสิตนักศึกษา และนิสิตนักศึกษา จึงเห็นว่า แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก ด้านศิลปวัฒนธรรม ควรดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ ควรดำเนินการมากที่สุด สอดคล้องกับ วีระ บำรุงรักษ์ (อ้างถึงใน วัลลภา เทนหัสติน ณ อยุธยา 2528 : 70) ที่กล่าวว่า กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ การจัดกิจกรรมตามเทศกาล ประเพณีต่าง ๆ เช่น วันมาฆบูชา วันออกพรรษา วันลอยกระทง วันสงกรานต์ และวันแวงแห่งชาติ เป็นต้น ดังนั้น ผู้บริหาร บุคลากรนิสิตนักศึกษา และนิสิตนักศึกษา จึงเห็นว่าแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก ด้านศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ ควรดำเนินการมากที่สุด

เมื่อพิจารณาแต่ละมหาวิทยาลัย พบว่า มหาวิทยาลัยที่เห็นว่าการจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ ควรดำเนินการมากกว่ามหาวิทยาลัยอื่น คือ มหาวิทยาลัยมหิดล ณ ศาลายา อาจจะเป็นเพราะว่า มหาวิทยาลัยมหิดล ณ ศาลายา มีนโยบายส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมมาก รวมทั้งต้องการที่จะปลูกฝังศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะศิลปวัฒนธรรมไทยให้แก่ นิสิตนักศึกษาในหอพัก

3.3.9 ด้านเพศและการคบเพื่อนต่างเพศ ผู้วิจัย พบว่า ผู้บริหาร

บุคลากรนิสิตนักศึกษา และนิสิตนักศึกษา เห็นว่า แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก ด้าน เพศและการคบเพื่อนต่างเพศ ควรดำเนินการอยู่ในระดับมาก คือ การเชิญวิทยากรมาให้ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเพศและการคบเพื่อนต่างเพศ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า มหาวิทยาลัยไม่ได้จัดสภาพแวดล้อมหรือ ไม่สนับสนุนให้นิสิตนักศึกษาได้เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่อง เพศ และการคบเพื่อนต่างเพศมากนัก ซึ่งอันที่จริงแล้วปัญหาเรื่องเพศและการคบเพื่อนต่างเพศเป็น ปัญหาหนึ่ง ที่สร้างความสับสนให้แก่ นิสิตนักศึกษามาก ดังที่ ชิคเกอร์ริง (Chickering, 1974: 9) กล่าวว่า นิสิตนักศึกษาเมื่อเข้ามาสู่สถาบันอุดมศึกษาในระยะแรก จะต้องมีการปรับตัวและ ประสบบัญญาหลายด้าน ด้านหนึ่งสร้างความสับสนแก่นิสิตนักศึกษามาก คือ ปัญหาด้านเพศ นอกจากนี้ ลูซา จันท์เอม (2527 : 140) ได้เสนอแนะว่า นิสิตนักศึกษาควรปฏิบัติเกี่ยวกับ เรื่องเพศ คือ ศึกษาให้เข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและทางเพศ ดังนั้น ผู้บริหาร บุคลากรนิสิตนักศึกษา และนิสิตนักศึกษา จึงเห็นว่าแนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพักด้าน เพศ และการคบเพื่อนต่างเพศ โดยเฉพาะการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับเรื่องเพศและการคบเพื่อนต่างเพศ ควรดำเนินการมากที่สุด ส่วนที่ควรดำเนินการใน ระดับปานกลาง และควรดำเนินการน้อยที่สุด คือ การแจกข่าวสารเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดง ถึงความเป็นเพศชายและเพศหญิง อาจจะเป็นเพราะว่าตามปกติการแจกข่าวสารทุกเรื่องใน หอพัก นิสิตนักศึกษามักจะไม่ค่อยให้ความสนใจ ดังนั้น ผู้บริหาร บุคลากรนิสิตนักศึกษา และ นิสิตนักศึกษา จึงเห็นว่า แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพักด้านเพศและการคบเพื่อนต่าง เพศ โดยเฉพาะการแจกข่าวสารเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงถึงความเป็นเพศชายและเพศหญิง ควรดำเนินการน้อยที่สุด

เมื่อพิจารณาแต่ละมหาวิทยาลัย พบว่า มหาวิทยาลัยที่เห็นว่าการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเพศและการคบเพื่อนต่างเพศ ควร ดำเนินการมากกว่ามหาวิทยาลัยอื่น คือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน อาจเป็นเพราะว่า มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน มีนิสิตหญิงและชายพักอยู่ในหอพักมากกว่าสถาบันอื่น และมีความเข้าใจดีว่าวัยของนิสิตนักศึกษา เป็นวัยที่มีการพัฒนาการทางเพศถึงขีดสูงสุด สอดคล้องกับ อีริคสัน (Erickson 1950 : 17) ที่กล่าวว่า เด็กหนุ่มสาวอายุระหว่าง 12 - 20 ปี จะมีพัฒนาการทางเพศถึงขีดสูงสุดและในสภาพเป็นจริงจะพบว่า นิสิตนักศึกษาจำนวนไม่ น้อยที่รู้สึกว่าวุ่นและสับสนเกี่ยวกับการแสดงออกทางเพศของตนเอง ซึ่งปัญหาเหล่านี้สถาบัน อุดมศึกษา ควรตระหนักและให้ความสนใจ ส่วนมหาวิทยาลัยที่เห็นว่าการแจกข่าวสารเกี่ยวกับ พฤติกรรมที่แสดงถึงความเป็นเพศชายและเพศหญิง ควรดำเนินการน้อยกว่ามหาวิทยาลัยอื่นคือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำแพงแสน และมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนาม จันท์ อาจจะเป็นเพราะว่า นิสิตนักศึกษาที่อยู่ในหอพักของมหาวิทยาลัยทั้ง 2 แห่ง จะไม่ค่อย ให้ความสนใจกับการแจกประกาศทุกเรื่องในหอพัก และเกี่ยวกับเรื่องนี้ควรจะมีการสาริตีให้ดู หรือเป็นตัวอย่างให้เห็นจะดีกว่า

3.3.10 ด้านการเมือง ผู้วิจัย พบว่า ผู้บริหาร บุคลากรนิสิตนักศึกษา และนิสิตนักศึกษา เห็นว่า แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพักด้านการเมือง ควรดำเนินการอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่ามหาวิทยาลัยไม่ได้จัดสิ่งแวดล้อมเพื่อเอื้อต่อการพัฒนาด้านการเมือง และคิดว่าการเมืองเป็นเรื่องของบ้านเมือง และผู้บริหารประเทศ ดังนั้น ผู้บริหาร บุคลากรนิสิตนักศึกษา และนิสิตนักศึกษา จึงเห็นว่า แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพักด้านการเมือง ควรดำเนินการอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเฉพาะการจัดให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการนักศึกษาประจำหอพัก ควรดำเนินการมากที่สุด สอดคล้องกับ วิทย์ วิศยเวทย์ (2530 : 38 - 39) ให้ความเห็นว่า การจัดให้มีการนิสิตนักศึกษาและชมรมกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ฝึกให้นิสิตนักศึกษาทำงานด้วยกัน ชัดแย้งกัน ประนีประนอมกัน เคารพมติผู้อื่น เห็นค่าของผู้อื่น เป็นการปลูกฝังทัศนคติแบบประชาธิปไตยให้แก่ นิสิตนักศึกษาในหอพัก ดังนั้น ผู้บริหาร บุคลากรนิสิตนักศึกษา และนิสิตนักศึกษา จึงเห็นว่า แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพักด้านการเมือง โดยเฉพาะการจัดให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการนักศึกษาประจำหอพัก ควรดำเนินการมากที่สุด

ข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย

1. จากผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่าบุคลากรนิสิตนักศึกษาที่มีหน้าที่ต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพักส่วนใหญ่เป็นบุคลากรนิสิตนักศึกษาฝ่ายแนะแนว ผู้วิจัยขอเสนอแนะว่า ควรมีบุคลากรนิสิตนักศึกษาฝ่ายอื่น ๆ ที่มีความพร้อมร่วมดำเนินการด้วย โดยเฉพาะบุคลากรนิสิตนักศึกษาฝ่ายหอพัก ควรมีหน้าที่รับผิดชอบการพัฒนา นิสิตนักศึกษาในหอพัก โดยจะดำเนินการเอง หรือติดต่อให้ฝ่ายอื่นดำเนินการ และถ้าเป็นบุคลากรนิสิตนักศึกษาฝ่ายอื่น ซึ่งไม่ใช่ฝ่ายหอพัก ดำเนินการ ควรที่จะให้บุคลากรนิสิตนักศึกษาฝ่ายหอพักร่วมปรึกษาหารือ ในรายละเอียดของโครงการด้วย เพื่อที่จะให้โครงการหรือกิจกรรมที่จัดมีความเหมาะสม และสนองต่อความต้องการของนิสิตนักศึกษา มากที่สุด.
2. จากผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ปัญหาและอุปสรรคด้านงบประมาณ เป็นปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้
  - 2.1 กรณีที่การพัฒนา นิสิตนักศึกษา ไม่ได้อยู่ในขอบข่ายงานของหน่วยงานใด ให้ของบประมาณในนามของหน่วยงานที่หอพักสังกัดอยู่ พร้อมกับแนบโครงการหรือกิจกรรมที่จะจัด พร้อมกับคำของบประมาณด้วย เช่น ในกรณีที่หอพักสังกัดอยู่งานบริการและสวัสดิการ ให้บุคลากรนิสิตนักศึกษาทุกฝ่ายที่ต้องการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก เขียนโครงการ แล้วส่งให้งานบริการและสวัสดิการรวบรวม พร้อมทั้งเสนอของบประมาณ
  - 2.2 กรณีที่การพัฒนา นิสิตนักศึกษาอยู่ในขอบข่ายงานของหน่วยงานใด หน่วยงานหนึ่ง ให้บุคลากรนิสิตนักศึกษาหน่วยงานนั้นรวบรวมโครงการที่จะจัด แล้วเสนอของบประมาณ

นอกจากนี้ผลการวิจัย พบว่า ด้านความร่วมมือของนิสิตนักศึกษาเป็นปัญหาและอุปสรรคค่อนข้างมาก เนื่องจากนิสิตนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมน้อย ผู้วิจัยขอเสนอแนะว่า ในช่วงแรกของภาคต้นทุกปีการศึกษา ให้สอบถามความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาถึงกิจกรรมที่ควรจัด เวลาที่จัด สถานที่จัด รูปแบบที่จัด วิทยากรที่ชอบ และอาจจะเป็นรายละเอียดของโครงการด้วย เพื่อบุคลากรนิสิตนักศึกษาจะได้จัดกิจกรรมตามความต้องการของนิสิตนักศึกษา

3. จากผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพักทั้ง 10 ด้าน ผู้วิจัยขอเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้ (เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจาก ผู้บริหาร บุคลากรนิสิตนักศึกษา และนิสิตนักศึกษา ที่ตอบแบบสอบถาม)

- 3.1 การพัฒนานิสิตนักศึกษาในหอพัก
  - 3.1.1 ด้านความเป็นผู้นำ
  - 3.1.2 ด้านความซื่อสัตย์
  - 3.1.3 ด้านการรักษาความสะอาด
  - 3.1.4 ด้านความมีวินัยในตนเอง
  - 3.1.5 ด้านความเกรงใจ
  - 3.1.6 ด้านความเสียสละ
  - 3.1.7 ด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น
  - 3.1.8 ด้านความคิดสร้างสรรค์
  - 3.1.9 ด้านเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น
  - 3.1.10 ด้านเคารพต่อระเบียบและกฎของสังคม
  - 3.1.11 ด้านความกระตือรือร้นในการเรียน
  - 3.1.12 ด้านมารยาทในการอยู่หอพัก
- 3.2 การจัดกิจกรรมด้านสติปัญญา
  - 3.2.1 ควรมีห้องสมุดหลายห้อง
  - 3.2.2 มีบอร์ดแสดงความคิดเห็นทางปัญญา
  - 3.2.3 มีข่าวสารที่ทันสมัย
- 3.3 การจัดกิจกรรมด้านทักษะทางสังคมและการอยู่ร่วมกัน
  - 3.3.1 จัดโครงการมนุษยสัมพันธ์สำหรับนิสิตหอพัก
  - 3.3.2 จัดอบรมมารยาทในการใช้ของส่วนรวม
  - 3.3.3 จัดอบรมวิธีการอยู่ร่วมกัน โดยสันติวิธี
  - 3.3.4 จัดทัศนศึกษานอกสถานที่ในวันหยุด
- 3.4 จัดกิจกรรมด้านเพศและการคบเพื่อนต่างเพศ
  - 3.4.1 จัดกิจกรรมให้นิสิต ชาย - หญิง ทำร่วมกัน

- 3.5 จัดกิจกรรมด้านความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา
  - 3.5.1 จัดแข่งขันกีฬาภายในหอพัก ชาย - หญิง
- 3.6 จัดกิจกรรมด้านการเมือง
  - 3.6.1 มีข่าวสารเผยแพร่ด้านการเมืองเป็นประจำ
- 3.7 จัดกิจกรรมด้านคุณธรรมและจริยธรรม
  - 3.7.1 อบรมคุณธรรมและจริยธรรมที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งต่อไป

1. ศึกษาทั้งวัตถุประสงค์ การจัดห้องพัก และสิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพ
2. กรณีที่ศึกษาเฉพาะ โครงการที่จัดให้แก่นิสิตนักศึกษาในหอพัก ให้ใช้การวิจัยแบบทดลอง